

*Invazivne strane
vrste u mom
kraju*

*Larisa Babičić
OŠ "Božidar V. Podgoričanin"*

Šta znači pojam invazivne vrste

- ▶ *Prema definiciji invazivna vrsta je bilo koja vrsta koja je se proširila van granica svog prirodnog prostiranja. U novoj sredini ove vrste se nekontrolisano šire potiskujući lokalnu floru i faunu.*

GDJE SE MOGU NAĆI I ZAŠTO SE SMATRAJU ŠTETNIM

Invazivne strane biljne vrste srijeću se u zapuštenim dvorištima, gradilištima, uz naselja, puteve, pruge i sl.

- Nerijetko je slučaj da neke strane biljke ljudi zasade kao ukrasne, ali se one veoma brzo razmnožavaju, mijenjaju hemijski sastav podloge, potiskuju autohtone vrste i time mijenjaju prirodni izgled staništa.
- Neke, poput ambrozije, izazivaju jake sezonske alergijske reakcije,
- Biljke, poput divljeg sirka, ponašaju kao korovske vrste praveći štetu na poljoprivrednim površinama.

Širenje pajasena na Gorici

Japanski troskot-Reynoutria japonica

28.Jun 2021(Skaline)

28.Jun 2021(Skaline)

Opis japanskog troskota

- **Opšte karakteristike:** Japanski troskot je višegodišnja zeljasta biljka sa izdancima svijetlozelene boje i bez dlaka. Izdanci pojedinih biljaka mogu biti do 3 metra i debljine 5 metara. Listovi su naizmjenično raspoređeni, ovalno-trouglasti, cijelih ivica. Vrsta je dvodoma sa aktinomorfim cvjetovima. Plod je ahenija koja se rijetko formira. Razmnožava se vegetativno ili preko rizoma i sjemena. Jedna biljka može imati i do 200000 cvjetova.
- **Zemlja porijekla:** Istočna Azija
- **Staništa:** travnjaci, obale rijeke, vlažna zemljišta, pored puta
- **Negativan uticaj:** Ispušta u zemljište supstance koje sprečavaju rast drugih biljaka oko nje.

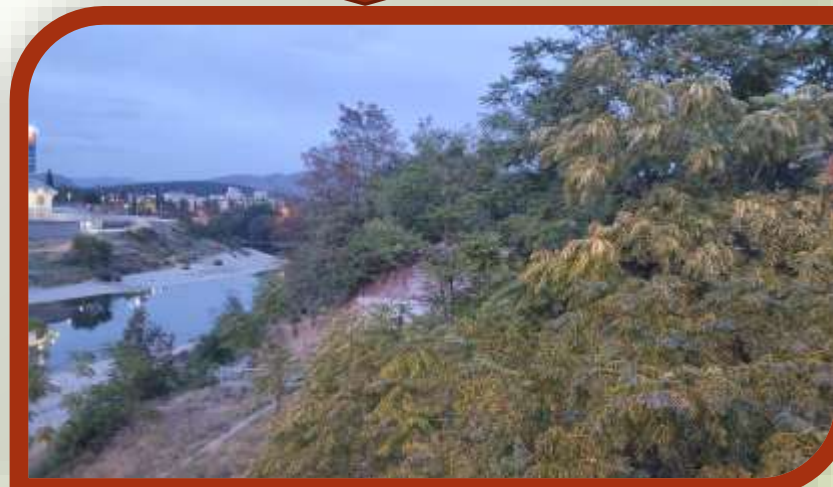
Pajasen-Ailanthus altissima

Napuštена zgrada, Konik,
11. septembar 2021.

*11. septembar 2021.
(gradilište, Konik)*

*18. avgust 2021. (obala
Morače)*

Opis pajasena

- **Opšte karakteristike:** Drvenasta listopadna vrsta, pravilne i rijetke krošnje. Mlade grane su blago dlakave, debele i krte, mrko žućkaste boje. Boja starijih grana je svijetlo siva. Listovi su neparno perasti, ovalno ili jajasto lancetasti. Listovi su u jesen jarko-crveni. Oprašivanje se vrši vjetrom ili insektima. Veoma brzo se širi vegetativno, izdancima iz korijena matičnog stabla.
- **Zemlja porijekla:** Kina
- **Stanište:** Raste na različitim podlogama, jedino ne trpi duboku sjenu i veliku vlažnost. Široko rasprostranjena u urbanim sredinama, a lako se širi ka ruralnim, uz puteve, pruge, riječne doline itd.
- **Loš uticaj:** Veoma invazivna vrsta, brzo raste i intenzivno se širi, čime ugrožava opstanak autohtonih biljnih vrsta, tačnije potiskuje ih iz prirodnih staništa. Toksini iz listova i izlučevina korijena (ailantin) otežavaju rast drugim vrstama.

Kineski pelin-Artemisia verlotiorum

5.Jul 2021(Skaline)

*11.septembar 2021.(Stari
Aerodrom)*

Opis kineskog pelina

- **Opšte karakteristike:** Višegodišnja zeljasta biljka. Stabljika je uspravna, jednostavna, čvrsta, visoka do 1,5 metara. Prizemni listovi su u rozeti, listovi na stabljici su naizmjenični, složeni. Kompletna biljka je aromatična, a intezitet je jači ukoliko raste na zemljištu lošijeg kvaliteta.
- **Zemlja porijekla:** Istočna Azija
- **Stanište:** Na sunčanim i suvim mjestima.

Divlji sirak-Sorghum halepense

*11. Septembar 2021 (zapuštено
zemljište kod Milića, Konik)*

28. Jun 2021. (Skašine)

Opis trave sirač

➤ Opšte karakteristike:

Divlji sirač je višegodišnja biljka koja klija i niče u proljeće. Razmnožava se kako sjemenom, tako i podzemnim izdancima rizomima.

Visine oko jednog, mada nekad dostiže visinu i do tri metra.

Pri osnovi je busenasto razgranata, sa dobro razvijenim rizomima, koji su krato puzeći i sa stolonima. Rizomi su podzemni izdanci izduženog oblika sa neograničenim rastenjem. Osovina je valjkasta, zadebljala i služi kao rezervoar hranjivih materija.

➤ Zemlja porijekla: oblasti Mediterana, Orijenta, Kavkaza, istočne Indije, Kine, Kanade, Sjeverne Amerike, Meksika, Kube i Kolumbije

➤ *Stanište: Divlji sirač raste na toplim i suvim mjestima, na pjeskovima, sušnim njivama, vinogradima i voćnjacima, u okopavinama i na ruralnim staništima.*

Melija-Melia azedarach

*11. Septembar 2021. (dvorište
škole "Božidar V. Podgoričanin")*

*11. Septembar 2021. (Stari
Aerodrom)*

Opis melije

- **Opšte karakteristike:** Melija je listopadno drvo, brzog rasta, visine 12 do 15 m, otporna vrsta na sušu ali osjetljiva na mraz. Podnosi niske temperature do $-14\text{ }^{\circ}\text{C}$. Zbog krutih grana lako strada od granoloma. Krošnja je rijetka, cvjetovi u metlicama dugim do 30 cm, crvenkasto-ljubičasti veličine do 2 cm, sa 5 slobodnih latica i prašnicima sraslim u tamnospurpurnu cijev. Jako mirišu na vaniliju. Plodovi veliki do 15 mm, u početku zeleni kasnije se smežuraju i dobiju žućkasto smeđu boju, ostaju na stablu i nakon opadanja lišća 2 – 3 godine.
- **Zemlja porijekla:** Azija i Australija
- **Stanište:** Ne bira zemljište i dobro podnosi umjereno orezivanje.

Japanski dud-Broussonetia papyrifera

*11. Septembar
2021. (Vrela Ribnička)*

11. Septembar 2021. (Konič)

Opis japanskog duda

- **Opšte karakteristike:** Drvenasta vrsta, srednje visoka do visoka. Krošnja je okrugla i raširena. Izdržljiva i brzorastuća vrsta, čak i u otežanim uslovima vruće i vlažne klime. Masivno stablo je sivo-braon boje, a grane su krte i osjetljive na udare vjetra. Mladi izdanci su dlakavi. Stabljika, grane i peteljke sadrže mliječni lateks. Odlikuje je lisni dimorfizmom (srcasti listovi, cjeloviti ili karakteristično režnjeviti).
- **Zemlja porijekla:** Istočna Azija (Kina, Japan, Tajvan)
- **Stanište:** Nalazimo ga najčešće sađeno, u parkovima, dvorištima, baštama.

Ambrozija-Ambrosia artemisiifolia

11.Septembar 2021(Na Starom Aerodromu kod zgrade koja se gradi)

11.Septembar 2021(Na Straom Aerodromu kod zgrade koja se gradi)

Opis ambrozije

- **Opšte karakteristike:** Ambrozija je jednogodišnja zeljasta biljka visine 20-150cm. Korijen je plitak i razgranat, stabljika uspravna i dlakava, te je gruba na dodir. Listovi su naspramni, dugački 5-10cm i duboko perasto dijeljeni.
- **Zemlja porijekla:** Sjeverna Amerika, Meksiko
- **Stanište:** Česta je na zapuštenim i narušenim staništima, uglavnom na onim koja su pod ljudskim uticajem. Pojavljuje se veoma brzo na svim zapuštenim površinama.

U Crnoj Gori je prepoznat problem invazivnih vrsta:

- *Skupština Crne Gore donijela je Zakon o stranim i invazivnim stranim vrstama, biljača, životinja i gljiva (Sl. list Crne Gore br. 18/19).*
- *Njime se uređuje način sprečavanja unošenja i širenja stranih i invazivnih stranih vrsta biljača, životinja i gljiva, radi ublažavanja i smanjivanja na najmanju moguću mjeru štetnog uticaja na biodiverzitet, usluge ekosistema i/ili zdravlje ljudi.*
- *Ovaj zakon sa primjenom je počeo od 1. marta 2021. godine.*
- *Strategija za kontrolu invazivnih vrsta uključuje (1) sprečavanje ulaska potencijalno invazivnih vrsta, (2) istrebljivanje potencijalnih invazivnih vrsta neposredno nakon invazije, (3) biološku kontrolu, (4) kemijsku kontrolu i (5) mehaničku kontrolu.*

Japanski troškot

Sirak

Ambrozija